

KÁLLAI IRÉN

Adalékok a Barcsay-kert történetéhez

Dr. Barcsay Károly ügyvéd 1930-ban, László keresztfia születésekor vásárolt öccsének, dr. Barcsay Lászlónak Berettyóújfalu Gacsa-kert nevű részén egy nagyobb birtokot.¹ Ez a terület veteményesként és gyümölcsösként indult, majd ide épült fel 1937-ben a családi ház.²

A tulajdonos új háza kertjében a gyümölcsfák mellé különlegességeket, díszcserjéket is ültetett. A kert büszkesége számos nemes rózsza volt: a 400-600 tő különböző fajtájú és színű rózsát id. dr. Barcsay László folytonosan oltotta, szemezte.³ Üvegházat is épített, ahol dr. Debreczeni Pál orvos és Tiszai Béla volt honvédtisztal együtt rózsaneveléssel foglalkozott.

Az Országos Természetvédelmi Hivatal a kert védetté nyilvánítására elsőként 1969-ben tett javaslatot,⁴ amely 1975-ben érett határozattá.⁵

Ifj. dr. Barcsay László a Barcsay-kert történetét is összefoglalja az emlékiratokhoz hasonlóan: édesapja felvételeivel, maga által készített térképeivel színesített, számítógép segítségével szerkesztett dolgozatban.⁶ Ebben az írásban a telepített növényfajták és az itt fellelhető állatfajok mellett helyet kap a kert környezeti hatásainak rövid összefoglalása. Említést tesz továbbá a 2005-ös első gyerekcsoport látogatásról is. Közli a 2006-ban a

megyei napilapban megjelent újságcikket,⁷ illetve a lapnak írt válaszát, megvilágítva az írás tévedéseit.

A kézirat 1. sz. melléklete a Barcsay-kertet ábrázolja két színes kisebb térképrészleten az egyik az 1933-as, a másik a 2005-ös állapot szerint. Mellette két színes telekrajzon az 1965-ös – még a kisaajtítás, az új utca kialakítása előtti – teljes kertet, a 2005-ös, lényegében a mai telekállapotot jeleníti meg színes jelmagyarázattal. A számítógépen készült telekrajzokon szemléletesen ábrázolja a fákat és az egyes növénycsoportokat is, illetve néhány különleges, jellegzetes fajt.

A 2. melléklet a Barcsay-ház 1944-es állapotát mutatja be a melléképületekkel együtt színes alaprajzon. A 3. mellékletben hasonló módon a ház 2004-es állapotát rögzíti. Mindkettőben alapos, pontos bútorrendezési rajzokat is látunk.

A 4–5. sz. melléklet a védetté nyilvánítás dokumentumait közli. A következő mellékletben a kert 1969-es, védetté nyilvánításhoz készült növényjegyzéke olvasható. A listában szerepelnek a Vécsey u. 4. sz. alatti kert fái és cserjéi, latin és magyar nevükkel, illetve több lágyszárú növény neve is szintén két nyelven.⁸

1 Barcsay-emlékiratok I. 1. rész, 29.

2 A ház építéstörténetéről lásd jelen kötetben Megyeri-Pálffy Zoltán írását. (A szerk.)

3 A „Dr. Barcsay-rozáríum” rózsafajtáit lásd Barcsay 2007: 19–26. 9. sz. melléklet

4 Barcsay i. m. 13. (4. sz. melléklet)

5 Barcsay i. m. 14. (5. sz. melléklet)

6 Barcsay i. m. A szerző dolgozat egy-egy példányát a Bihari Múzeumnak és kertet gondozó id. Katona Ferencnek adta át forrássanyagként, akkor még korlátozott felhasználással. Jelen kötet elektronikus mellékletében teljes szövegével megtalálható.

7 *Elvadás az egykori díszkert.* Hajdú-bihari Napló 2006. március 7.

8 Itt kell megjegyezni, hogy a Bihari Múzeum adattárában szerepel egy másik lista a Barcsay-kert növényeiről (Leltári szám: (VIII.) Ad/2515.-2012, eredeti: MNL HBML XXIV.295 VIII-3/1976. sz.) A két növényjegyzék csaknem teljes mértékben megegyezik, ám a levéltári listában további 10 növény szerepel, melyek a következők:

„*Malus Specctabilis* – Aranyalma; *Malus baccata* – Diszalma; *Grataegue oxycantha* – Galagonya; *Cercis siliquastrum* – Judásfa; *Syringa reflexa* – Orgona fehérvirágú; *Syringa vulgaris* – Közös orgona; *Syringa Mme. Lemoine* – Telvirágú fehér orgona; *Syringa Charles Joly* – Sötétbordó virágú orgona; *Forsythia suspensa* – Aranyfa lecsüngő változata; *Mespilus germanica* – Naspolya”. Feltételezhetően a 2007-es forrás szerkesztése közben az áttördelés miatt maradt ki a tíz növény neve.

1. kép. Gyümölcszüret a Barcsay-kertben (Barcsay-fotóarchívum, Gy. N. 860/4.2.)

A kert színes alaprajzát láthatjuk a 7. mellékletben. Ezen a kert története során bekövetkezett eseményeket jelöli nyilakkal – időpontmegjelölés nélkül – a szerző, amely a kertet veszélyeztette: pl. a szomszédok általi szabálytalan beépítések, szemelések, állattartás miatt bekövetkezett károk is, illetve kitér az 1968-as telekhatár-változásra, ami az új utca nyitása miatt történt.

A 8. mellékletben a berettyóújfalui Barcsay-kert birtokviszonyait vázolja fel tételes listában. Ebben a felsorolásban szerepelnek a telekbővítéssel, házépítéssel kapcsolatos adatok, illetve az 1944. októberi háborús károk felsorolása is itt olvasható. A listában még az ajtók, ablakok festése is szerepel 1957-ben. A kisajátítás adatai 1968–1970 között is pontosan fel vannak tüntetve.

Ifj. dr. Barcsay László útmutatásai a kert kezelésére

A tanulmánykötet készítése közben felbukkant még egy újabb forrás a kertről, amelyet ifj. dr. Barcsay László útmutatóját tartalmazza a védett kert kezelését illetően.⁹

A kezelési terv *Előzmények* című fejezetében szubjektív visszaemlékezésében tárja elénk a kert történetét, hogyan vált az egykori díszkert fokozatosan természetes ökoszisztémává. A dokumentum 2. oldalán összesíti a kerttel kapcsolatos jogszabályi és egyéb adatokat, majd három oldalon át fejt ki a kezelési tervet részletesen: a természetvédelmi célkitűzéseket, a stratégiákat, a kezelési módokat, korlátozásokat, tilalmakat. Elemzi a táj- és kultúr-történeti értékét, a látogatás, oktatás és bemutatás kérdését. Végül kitűzi a feladatokat: milyen kutatások és vizsgálatok szükségesek az elkövetkezőkben. Javaslatot tesz – többek között – élővilág-leltár készítésére, a légkörtani megfigyelések megszervezésére s az eredmények korábban közel 30 évig itt működő agrometeorológiai állomás mérési és kiértékelt adataival való összehasonlítására. Végül lehetőség szerint környezetállapotot – pl. zaj, levegőtisztasági – mérések elvégzését javasolja. A kert kezelési tervének mellékletében bukkant fel először a telek ásott kútja vízkémiai vizsgálatának eredményei.¹⁰ A kezelési terv utolsó két melléklete

9 Az útmutató 2014. április 1-jén kelt kísérőlevéllel, e-mailen érkezett Berettyóújfalu Polgármesteri Hivatalának, Ökrös Zoltán főjegyzőnek címezve. A dokumentum szövege az elektronikus mellékletben olvasható. Berettyóújfalu Polgármesteri Hivatal irattára.

10 A vizsgálatot 1999. 09. 24–25-én, az előző nap vett minta alapján a K+K Osztrák–Magyar környezetgazdálkodási és Közműtervező Kft. Víztechnológiai Laboratóriumában végezték. Az eredmény kibocsátásának dátuma 1999. 10. 11.

a korábbi kertanyagban is megtalálható két színes térképvázlat a Gacsa-kertről (1933, 2005), továbbá a színes telekrajzok az 1960. és a 2000. évből, illetve a már a dolgozatban is szereplő, veszélyeztetéseket bemutató ábra átdolgozott, kiegészített változata, még több megjegyzéssel, a Szökő utca másik oldalán lévő lakóházak feltüntetésével együtt.

2. kép. Kerek virággyász (Barcsay-fotóarchívum, Gy. N. 860/8.)

3. kép. Rózsaszál (Barcsay-fotóarchívum, Gy. N. 860/24.)

A berettyóújfalui agrometeorológiai állomás

A Barcsay-kertben id. dr. Barcsay László agrometeorológiai megfigyelőállomást működtetett 1951–1978 között.¹¹

„A megfigyelések 25 gyümölcsfára, az aljnövénnyezetre, a talajállapokra, az időjárásra, és a csapadék mérésére terjedt ki. Néhány nap után megkaptuk a Hellmann-féle csapadékmérő készüléket (1. ábra) is. Hetenkint számjeltáviratban kellett észleléseinket az Országos Meteorológiai Intézet Agrometeorológiai Osztályára beküldeni. Ezt telefonon adtuk postára díjmentesen. Az észlelési »tiszteládíj« havi 30 Ft volt, atyám »likvidálása« után az ő legbiztosabb jövedelme.”¹²

Mint id. dr. Barcsay László életrajzából¹³ tudjuk, ebben az időszakban mindenféle alkalmi munkából élt, hiszen jogi tevékenységet nem folytatható, de nem is akarta elhagyni szeretett lakóhelyét. Éppen ezért a megfigyelésekért kapott juttatás fontos és rendszeres bevételnek ígérkezett, azonban nem tartott sokáig, hiszen alig néhány hónap múlva az intézet megszüntette a jelentéskötelezettséget. Id. dr. Barcsay László azonban csaknem haláláig folytatta a megfigyelést és készítette feljegyzéseit.¹⁴

Ifj. dr. Barcsay édesapja mérési eredményeit, az „iskolai füzetekben, tintával majd golyóstollal” vezetett adatokat gépelte át az 1953-as évtől kezdve.¹⁵

„A feldolgozás kevesebb is, több is mint szokványos időjárási napló. Kevesebb, mert tudományos igényre nem számítva, az áttekinthetőség javára nagyobb vonalúan másoltam le az adatsorokat, mint hogy azt az észlelő füzet rögzítette. (Pl. a csapadék tizedmillimétereit elhagytam, ami ugyan a kerekítések következtében az összesítésnél nem jelentett számottevő eltéréseket; nem másoltam le a zivatarok időpontját óra, percre; nem másoltam le a szubjektív bejegyzéseket pl. erős olvadás, hideg reggel, sötét felhők stb. stb. ...) Több mint a szokásos naplók, mert a napi háromszori (7 ó, 14 ó, 19 ó) kötelező észlelések közötti időszakokról is adnak felvilágosítást a történés sorrendjében, óra-perc nélkül ugyan. Ez a bejegyzések érdeme.”¹⁶

A bekötött gépiratban egy-egy lapon egy hónap adatai szerepelnek, alul összesítve a havi csapadék mennyiséggel és a havi középhőmérséklettel. Minden év végén külön lapon szerepel: az évi csapadékmennyiség milliméterben, az évi középhőmérséklet, illetve a téli napok, a fagyos napok, a nyári napok, a hőségnapok, a forró napok¹⁷ és a zivatarok száma. Az utolsó oldalon, az 1978-as év összesítése után kapunk egy segítséget is az „Időjárási napló” olvasásához: itt oldja fel a szerkesztő a rövidítéseket és adja meg a jelölések pontos jelentését is.

Ifj. dr. Barcsay László kötetét elsősorban a helytörténet-kutatóknak ajánlja, és – ahogy az emlékiratok első elemzője, Bartha Ákos megjegyzi – „valóban nem is lehetnek mellékesek például '56 októberének-novemberének időjárási viszonyai. Mindazonáltal (...) az anyag legalább ennyire érdekes lehet ökológiai szempontból, például az emberi tevékenységből fakadó környezeti hatás kutatásának tekintetében. A feljegyzések időtartama volt ugyanis Berettyóújfaluban az iparosítás és a lakótömb-építés időszaka, így ezeknek a helyi mikroklímára gyakorolt esetleges hatása, illetve a jelenségek szakszerű, összehasonlító vizsgálata hozhat érdekes eredményeket a környezettudósok számára is.”¹⁸

A kézirat bevezetőjének utolsó pár sorában ifj. dr. Barcsay László közli – valószínűleg a statisztikai hivataltól kapott adatok alapján számított – Berettyóújfalu 1901 és 1950 közötti átlaghőmérsékletét és évi átlag csapadékmennyiségét. Ezzel vetette össze az édesapja által 1953–1978 között mért eredmények átlagát. Megállapítja, hogy az évi csapadékmennyiség 551 mm-ről 527 mm-re csökkent a vizsgált időszakban, míg az évi átlaghőmérséklet is +10,3 °C-ról +9,9 °C-ra csökkent. Az évi átlagértékeket, illetve az időjárási szélsőségek összesítését is megadja a meteorológiai napló közlése előtt, öt oldalban.

Az első táblázatban a mérsékelt öv nedves kontinentális területén, az Alföld keleti határán, itt Berettyóújfalu északkeleti részén egy viszonylag nagy szélsőségeket produkáló időjárási állapotsorozatot szemléltet, amelyekből azért már 26 év átlagában is kimutathatók az erre az éghajlati területre jellemző átlagértékek. 1953 és 1978 között az évenkénti

11 A megfigyelőállomás történetére lásd Barcsay-emlékiratok III. 2.

12 Barcsay-emlékiratok III. 2.

13 Bagossyné 2017: 88–89.

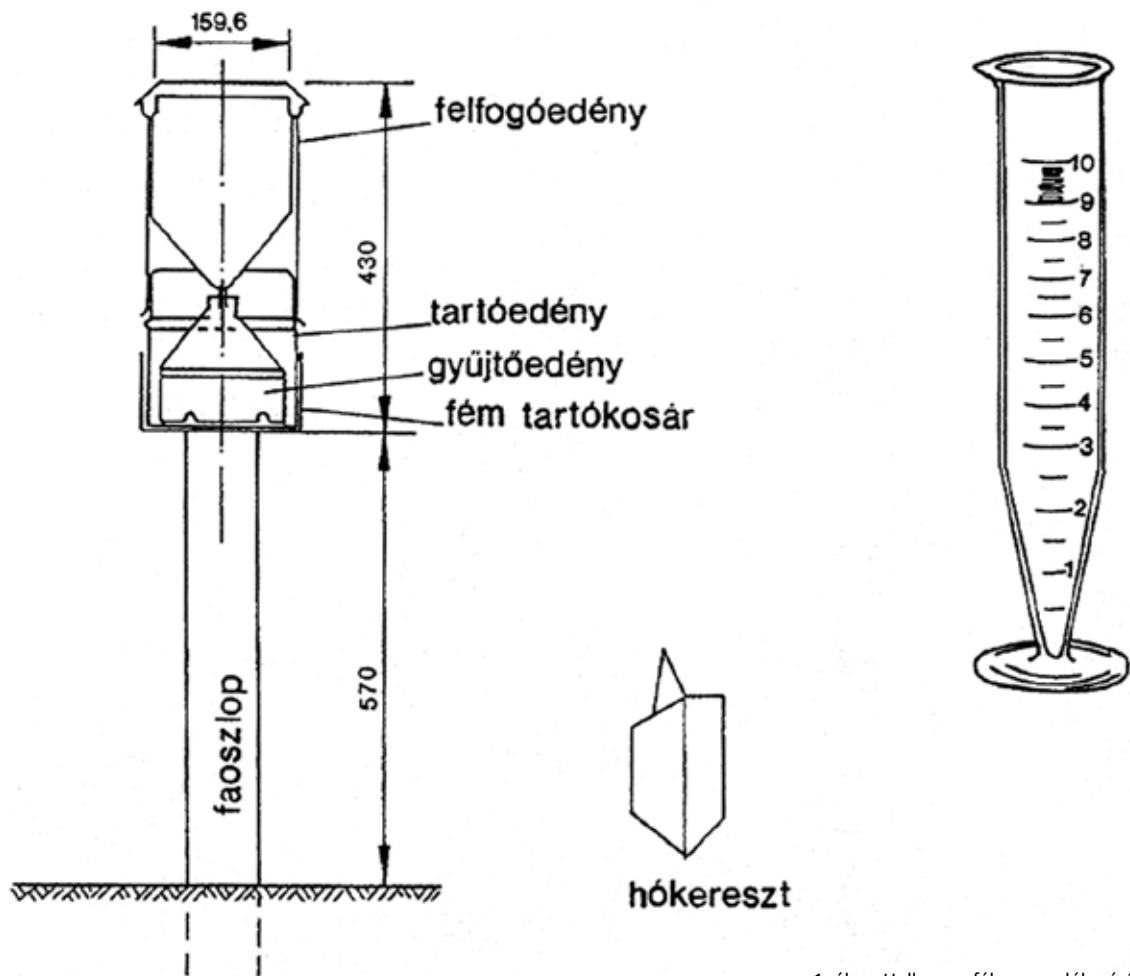
14 Az utolsó bejegyzés 1979. január 25-i, amikor dr. Barcsay László kórházba került, ahol március 22-én elhunyt.

15 Barcsay-emlékiratok III. 2–3. Az eredeti füzetek sorsa ismeretlen.

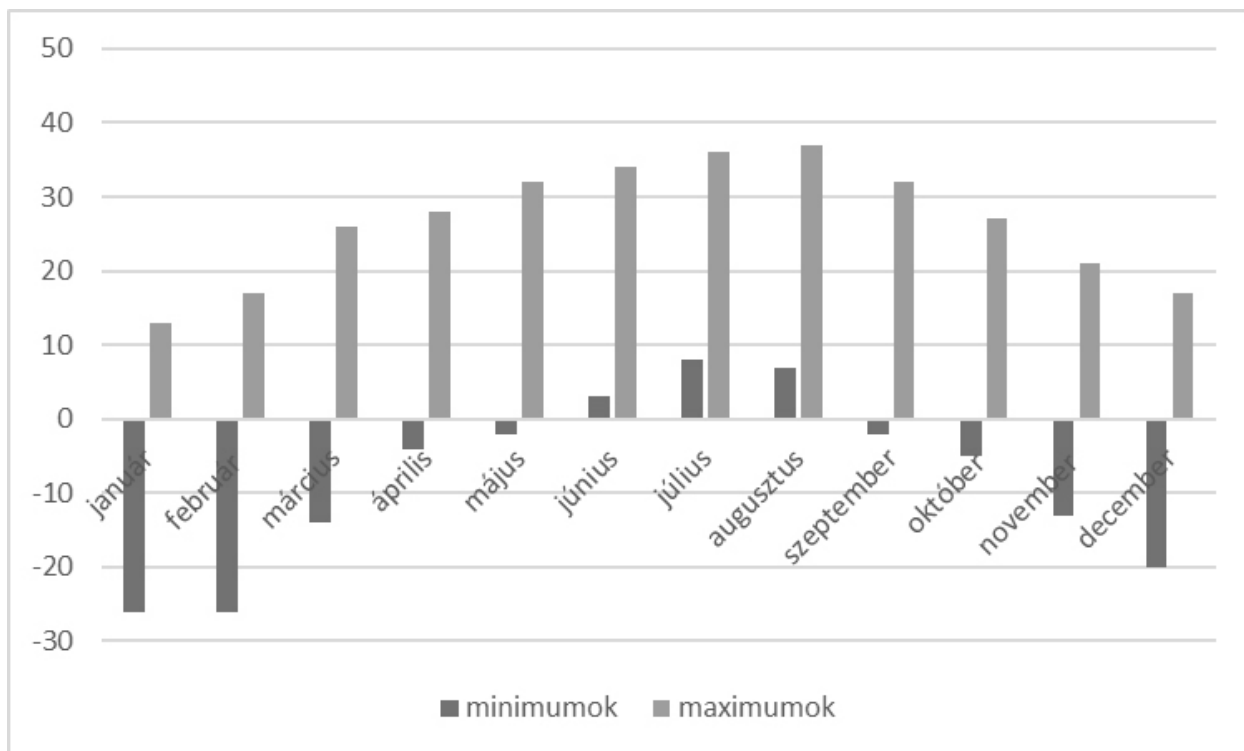
16 Barcsay-emlékiratok III. 3.

17 A meteorológiában a téli napokhoz sorolják azokat a napokat, amikor a maximumhőmérséklet kisebb, mint 0° C. A fagyos napok jelentése: amikor a minimumhőmérséklet kisebb, mint 0° C. A nyári napok száma alatt a tudomány azokat a napokat érti, amikor a maximumhőmérséklet nagyobb mint 25° C. Amikor a maximumhőmérséklet nagyobb vagy egyenlő mint 30 °C, azok az ún. hőségnapok, a forró napok pedig amikor a maximumhőmérséklet nagyobb vagy egyenlő mint 35 °C. met.hu 2018

18 Bartha 2011: 106–107.

1. ábra. Hellmann-féle csapadékmérő

2. ábra. Berettyóújfalu legmagasabb és legalacsonyabb napi hőmérsékleti rekordjai 1953–1978 között

4. kép. A téli Barcsay-kert a medencével, a kúttal, 1950
(Barcsay-fotóarchívum, Gy. N. 860/18.)

csapadékmennyiség elég ingadozó képet mutat, a legszárazabb évben, 1972-ben nem érte el a 300 mm-et.¹⁹ Ez annál is érdekesebb, mert három igen aszályos év, 1971–73 középső évéről beszélünk. A legcsapadékosabb évben, 1966-ban 756 mm volt az éves csapadékmennyiség, amit egy meglehetősen csapadékos három év előzött meg 1963–65-ben.

Az évi középhőmérsékletek maximuma 1959-ben 11,2 °C, míg a legkisebb értéket 1963-as év hozta 8,3 °C-kal. Így nem is meglepő, hogy ugyanezen évben volt a legmagasabb a téli napok száma (56 nap). Érdekes módon a fagyos napok száma (106 nap) a vizsgált időszak legmagasabb értékét mégsem ebben az évben, hanem 1965-ben és 1976-ban érte el 131 nappal. A legkevesebb téli nap 1974-ben volt: 6 nap, míg a legkevesebb fagyos napok száma 47-tel 1955 telén került feljegyzésre. 1963 elég szélsőséges időjárást hozott, hiszen a legtöbb téli nap mellett ebben az évben érte el a nyári napok száma is a legmagasabb értéket 111 nappal. A hőségnapok száma a következő évben, 1964-ben volt a legmagasabb 34 nappal, míg a legkevesebb hőségnap – egy – 1975-ben és 1977-ben jelentkezett. A berettyóújfaluiak a legtöbb zivatart, tizenötöt, 1975-ben élték meg, szemben 1978 mindössze egy zivatáros nyári napjával.

A 2. összesítő tábla az 1953–1978 közötti időjárási szélsőségeket, jelenségeket tartalmazza. A táblázatból kiderül, hogy mindössze hat évben (1957–63 között) és maximum három napon mértek 35 °C vagy a feletti értéket. Míg a –10 °C-nál hidegebb nap a vizsgált időszak szinte valamennyi évében volt legalább néhány, de 1963 és 1964-ben 36-37 nap is, s ezek közül a napok közül kilenc, illetve három napon át –20 °C alatti hideget is mértek. Ebben a táblázatban jelezte ifj. dr. Barcsay László a holdgyűrűket²⁰ (1953-ban, 1954-ben és 1959-ben kétszer, 1955-ben, 1955-ben és 1973-ban egyszer fordult elő), északi fényt (1957–58), holdfogyatkozást (1974), a napfogyatkozásokat (1954 és 1974) és az 1970 áprilisának elején a keleti égbolton észlelhető üstököst is.

A harmadik táblázatban a hőmérséklet havi átlagértékeinek adatait láthatjuk összesítve. A táblázat végén a 26 év havi átlagai, a havi maximumok és a minimumok is külön kiemelve. Ezen adatokból a következők állapíthatók meg a vizsgált időszakban:

Berettyóújfaluban a legforróbb hónap a július volt, 20,4 °C középhőmérséklettel, a leghidegebb a január 2,5 °C, így a 26 éves időszak évi középhőmérséklet hőingása 22,9 °C. A legforróbb 1959. július hónapja volt 23,7 °C átlaghőmérséklettel, a legmelegebb nyári napon, 1961. augusztus 11-én 37 °C-t mértek településünkön.

A vizsgált időszak legmagasabb és legalacsonyabb napi hőmérsékleti rekordjairól lásd 2. ábrát.

Még néhány különleges nap a vizsgált időszakban:

Az első téli nap 1969. november 6-án, az utolsó március 21-én volt 1962-ben. Az első fagyos nap legkorábban 1977-ben érkezett, szeptember 28-án. Az utolsó fagyos nap rekordját 1955 adta, amikor május 17-én írhatták fel ezeket a különleges adatokat. Az első nyári nap március 21-én volt 1974-ben, az utolsót (október 29.) 1961-ben jegyezték fel.

5. kép. Hóember a medence mellett, 1950 (Barcsay-fotóarchívum, Gy. N. 860/16.)

¹⁹ A legmagasabb érték ebben az időszakban 293 mm.

²⁰ Holdgyűrű vagy holdhaló: szokatlan fényes fénygyűrű a Hold körül. A légköroptikai jelenséget a fátlyfelhőket alkotó, oszlopos kiterjedésű, hatszög alapú hasáb jégkristályain megtörő fény hozza létre. csillagaszat.hu 2012

Ifj. dr. Barcsay László elkészítette Berettyóújfalu Gaussen–Walter klímadiagramját²¹ is az 1953–1978 közötti időszakra, végül táblázatban foglalta össze a 26 év havi csapadékmennyiségeit, annak átlagát, a maximumokat és a minimumokat. Érdekeség, hogy a vizsgált időszakban, januártól áprilisig, illetve augusztustól decemberig összesen 11 alkalommal fordul elő, hogy egyáltalán nem esett csapadék abban a hónapban. Májusban mindig esett: 1958-ban csak 7 mm. 1962 júniusában és 1964 júliusában volt a legkisebb a havi csapadékmennyiség: 15-15 mm. A maximumok között a június vezet 146 mm-rel (1974), de még a vizsgált időszak legalacsonyabb áprilisi csapadékmaximuma is 76 mm (1958). Az átlagos havi csapadékmennyiségek 28 mm (február) és 79 mm (június) között mozognak.

6. kép. Dáliák a Barcsay-kertben, 1950-es évek (Barcsay-fotóarchívum, Gy. N. 860/22.)

21 Gaussen–Walter az 1950–60-as években ezzel a speciális diagrammal, koordináta rendszerben való ábrázolási móddal tudta a legjobban szemléltetni egy kisebb terület vagy település éghajlatát. (A mai tankönyvekben már Walter–Lieth-féle ábrázolási módként szerepel ez az ábra.) sulinet.hu 2018

A Barcsay-kert hasznosítása a XXI. században

A „Barcsay-varázskert”

Ifj. dr. Barcsay László egyre kevesebbet járt budapesti otthonából szülővárosába, a ház és a kert gondozását előbb id. Katona Ferencre, majd Nagy Sándorra, a Bihari Természetbarát Egyesület tagjára bízta.²²

A Bihari Természetbarát Egyesület „Barcsay-varázskert” címmel a Norvég Civil Alap pályázatán csaknem 9000 eurónyi támogatást nyert a ház felújítására, korszerűsítésére és programok szervezésére gyerekcsoportok számára.²³ A pályázati időszakban sor került a vizesblokk felújítására, az egyesület irodahelyiség kialakítására, nyílászárók javítására, tetőfödém részleges cseréjére. Emellett az épület elektromos hálózatának cseréje, az előtér és a szalon padlózatának javítása is a projekt része volt, úgy, hogy óvodás és iskolás csoportok számára foglalkozások biztosításával folyamatosan programokat szerveztek az egyesület tagjai.²⁴

A projektet a pedagógusoknak a Bihari Múzeumban mutatták be a 2013-as Múzeumok Őszi Fesztiválja programsorozat keretében. A partnerintézmények, a berettyóújfalu Szivárvány Református Óvoda, a Vass Jenő Óvoda és Bölcsőde óvodásai mellett három általános iskolai csoportnak is szerveztek foglalkozás-sorozatokat: a Diószegi Kis István Református Általános Iskola, a József Attila Általános Iskola, és a Széchenyi István tagiskola tanulói-
nak.

7. kép. Iskolai csoport a kertben (Fotó: Nagy Sándor)

22 Nagy Sándor a Barcsay-kertről 2013-ban készített videója megtekinthető itt: youtube.com 2013

23 A pályázat azonosító száma: NCTA-2013-0783-E. Az elnyert egyszeri vissza nem térítendő támogatás összege: 8995,89 EUR összegű. A pályázati program az ÖKOTÁRS Alapítvány közreműködésével valósult meg. A projekt megvalósulási ideje: 2013. 09. 30–2014. 09. 29.

24 A pályázati program szakmai megvalósítója Nagy Sándor volt. (Az esemény kezdetéről lásd: Nagy 2013.) A Bihari Természetbarát Egyesület honlapján (biharite.hu) is folyamatosan közzétették a munkálatokról, eredményekről külső képeket.

A kert jövője

Ifj. dr. Barcsay László 2015. május 14-én hunyt el. Végrendeletében a házat és a kertet közös hasznosításra, 1/2-1/2 tulajdoni résszel a Bihari Múzeumért Alapítványra és a Bihari Természetbarát Egyesületre hagyta.

Terveink szerint a házban Barcsay-szoba állítana emléket egykori lakóinak. A kert egy részét is korlátozottan látogathatóvá szeretnénk tenni a közeljövőben, az ifj. dr. Barcsay László által leírtakat szem előtt tartva.

Ifj. dr. Barcsay László egyik napjainkban is nagyon aktuális gondolatával zárom a Barcsay-kertről szóló összefoglalómat:

„A dús növényzetnek köszönhetően a kertben nyáron 4-5 Celsius-fokkal hűsebb a levegő, 5-7%-kal magasabb a levegő relatív páratartalma, és 5-10 decibellel is kisebb a zaj, mint a környező utcákon. Így hát a kórház környezetében igazi jótéteménynek tekinthető egy ilyen kis zöld sziget.

A kertalapító öreg járásbíró, az utolsó meggyfát, vagy 30 éve, a kórházi betegágyából kiszökve ültette, 1977-ben. Napjainkban, tavasszal, virágba borulva, a kert egyik legdíszesebb fája. Dr. Barcsay László, a kert alapítója, évtizedeken át volt gondozója, még virágozni sem látta. Bár mindnyájan ültetnénk egy-egy hasznos fát, cserjét világunk szépítésére, javítására, mielőtt elmegyünk. Mondom én, az utód, ifj. dr. Barcsay László erdőmérnök.”

8. kép. A kert 2015-ben (Fotó: Nagy Sándor)

9. kép. A Bihari Természetbarát Egyesület tagjai gondozzák a házat és a kertet (Az egyesület archívuma)

10. kép. A Barcsay-kert kis kunyhóval, 1934 (Barcsay-fotóarchívum, Gy. N. 860/2.)

11. kép. A Barcsay-ház főbejárata mohakosár függesztékkel, 1960-as évek (Barcsay-fotóarchívum, Gy. N. 860/27.)

12. kép. A kerti ösvény 2013-ban (Fotó: Nagy Sándor)

13. kép. A Barcsay-ház főbejárata, 2015 (Fotó: Nagy Sándor)

14. kép. A Barcsay-kert kútja és „védett kert” táblája (Fotó: Szűcs Endre)

Irodalom

BAGOSSYNÉ Körtvélyesi Mária

2017 *Királyi járásbírósi elnökből napszámos – Dr. Barcsay László életrajza.*

In: Megyeri-Pálffy Zoltán (szerk.): A jogszolgáltatás története Berettyóújfaluban. Debrecen. 79–92.

BARCSAY László

2007 *A berettyóújfalui Barcsay-kert.* Kézirat. Bihari Múzeumért Alapítvány tulajdonában

BARTHA Ákos

2011 Berettyóújfalui XX. századi emlékezete Dr. Barcsay László emlékirataiban.

In: Bartha Ákos-Szálkai Tamás-Szendrei Ákos (szerk.): *Interdiszciplinaritás a régió kutatásban.* (Elektronikus tanulmánykötet) Debrecen, 101–110.

CSILLAGASZAT.HU

2012 *Fénygyűrű a Hold körül.* <https://www.csillagaszat.hu/a-het-kepe/a-het-csillagaszati-kepe-fenygyuru-a-hold-korul/> (A letöltés ideje: 2018. 08. 28.)

MET.HU

2018 *Éghajlati szélsőségek vizsgálata.* https://www.met.hu/omsz/tevekenysegek/klimamodellezes/eghajlati_szelsosegek/ (A letöltés ideje: 2018. 08. 28.)

NAGY Sándor

2013 *Októberi munkálatok.* <http://norvegcivilalap.hu/hu/node/4279> (A letöltés ideje: 2018. 08. 28.)

SULINET.HU

2018 *Földrajzi övezetesség.* <http://www.sulinet.hu/tovabbtan/felveteli/2001/10het/foci/foci10.html> (A letöltés ideje: 2018. 08. 28.)

YOUTUBE.COM

2013 *Barcsay-kert, Berettyóújfalui.* https://www.youtube.com/watch?v=PIH3_bo6bSc (A letöltés ideje: 2018. 08. 28.)

Irén Kállai: Additions to the history of the Barcsay Garden

The district judge Dr. László Barcsay Sr. was gifted an orchard in the part of Berettyóújfalui called "Gacska Garden", where he built his family's house in 1937. Besides fruit-trees also peculiar ornamental shrubs were planted by the owner. Approximately 400-600 various species and colours of roses were featured in the garden as Dr. László Barcsay Sr. practiced rose breeding in his greenhouse. The garden was declared protected in 1975. After the death of Dr. László Barcsay Jr. (2015) the house and the garden came under the management of Bihar Nature Lovers' Association and the Fund for Bihari Museum; their aim is to establish a memorial room, and open certain parts of the protected garden to the public.

